

Sygnatura akt VIII Ga 302/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 października 2016 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie VIII Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Woźniak

Sędziowie: SO Anna Budzyńska (spr.)

SR del. Kornelia Żminkowska

Protokolant: stażysta Paulina Rynkiewicz

po rozpoznaniu w dniu 7 października 2016 roku w Szczecinie

na rozprawie

sprawy z powództwa Gminy K.

przeciwko (...) spółce akcyjnej w Ł.

przy udziale interwenienta ubocznego Syndyka masy upadłości Przedsiębiorstwa (...) spółki akcyjnej w upadłości likwidacyjnej w S.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego Szczecin - Centrum w Szczecinie z dnia 26 kwietnia 2016 roku, sygnatura akt X GC 920/15

I. zmienia zaskarżony wyrok w całości w ten sposób, że zasądza od pozwanej (...) spółki akcyjnej w Ł. na rzecz powoda Gminy K. kwotę 70.186,48 zł (siedemdziesiąt tysięcy sto osiemdziesiąt sześć złotych czterdzieści osiem groszy) z ustawowymi odsetkami od dnia 7 sierpnia 2014r. oraz zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 7.127 zł (siedem tysięcy sto dwadzieścia siedem złotych) tytułem kosztów procesu, oddalając wniosek interwenienta ubocznego o zasądzenie kosztów procesu;

II. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 7.110 zł (siedem tysięcy sto dziesięć złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

SSR del. K. Ż. SSO A. W. SSO A. B.

Sygn. akt Ga 302/16

UZASADNIENIE

Powódka Gmina K. wniosła pozew przeciwko (...) spółce akcyjnej w Ł. o zapłatę kwoty 70.186,48 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 7 sierpnia 2014 r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie od pozwanego na jej rzecz kosztów procesu.

W uzasadnieniu powódka wskazała, że w dniu 19 czerwca 2013 r. zawarła z Przedsiębiorstwem (...) spółką akcyjną w S. umowę nr (...), której przedmiotem było wykonanie robót budowlanych związanych z przebudową wraz ze zmianą sposobu użytkowania budynku biurowego służb granicznych na budynek wielorodzinny z lokalami mieszkalnymi w R. za wynagrodzeniem w wysokości 1.403.729,68 zł brutto. Umowa została zawarta w następstwie przeprowadzonego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego. Obowiązkiem wykonawcy było przedstawienie zabezpieczenia roszczeń wynikających z umowy. Wykonawca wybrał zabezpieczenie w postaci gwarancji ubezpieczeniowej. Powódka powołała się na pkt 2 gwarancji, w którym pozwany zagwarantował nieodwołalnie i bezwarunkowo zapłatę powódce kwoty do wysokości 70.186,48 zł z tytułu kar umownych wynikających z niewykonania lub nienależytego wykonania przez wykonawcę kontraktu. Na podstawie punktu 4 i 6 gwarancji zapłata sumy gwarancyjnej powinna nastąpić w terminie 30 dni od daty otrzymania od powódki pisemnego wezwania do zapłaty, spełniające wymogi określone przewidziane w gwarancji.

Powódka wskazała, że z przyczyn zależnych od wykonawcy (pogorszenie sytuacji ekonomicznej) na początku roku 2014 wstrzymał się on z wykonywaniem prac. Z racji takiego opóźnienia w wykonaniu umowy ostatecznie powódka odstąpiła od umowy i naliczyła wykonawcy kary umowne w wysokości 140.372,97 zł. Następnie powódka – wezwaniem z dnia 3 lipca 2014 roku wystąpiła do pozwanego o zapłatę maksymalnej kwoty objętej gwarancją tj. 70.186,46 zł zgodnie z warunkami udzielonej gwarancji ubezpieczeniowej. Pozwany mimo upływu 30 dni nie spełnił świadczenia. Powódka podniosła, iż pozwany ubezpieczyciel odmówił wypłaty świadczenia – sumy gwarancyjnej, uzasadniając swoje stanowisko tym, że według wykonawcy nie zaistniały podstawy do odstąpienia od umowy, a tym samym do naliczania kar umownych.

W wniesionym sprzeciwie od wydanego w dniu 12 maja 2015 r. przez referendarza sądowego w Sądzie Rejonowym Szczecin – Centrum w Szczecinie nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym (sygn. akt X GNc 123/15), pozwany (...) spółka akcyjna w Ł. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powódki na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Nadto strona pozwana wniosła o zawiadomienie o toczącym się postępowaniu i wezwanie do wzięcia w nim udziału Przedsiębiorstwo (...) spółkę akcyjną w upadłości likwidacyjnej w S..

Kwestionując roszczenie pozwany podniósł, że powód nie spełnił wymogów formalnych gwarancji. Wystosowane przez powoda wezwanie do zapłaty nie zawierało bowiem elementów, jakie wymagały zapisy gwarancji ubezpieczeniowej, zawarte w punkcie 6 lit. a) gwarancji. Pozwany wywodził, że jednym z warunków zapłaty przez gwaranta było doręczenie mu w okresie obowiązywania gwarancji tj. do dnia 17 lipca 2014 r., wezwania do zapłaty zawierającego stosowne oświadczenia beneficjenta. Pozwany zaakcentował, że we wezwaniu do zapłaty z dnia 3 lipca 2014 brak było oświadczenia powódki, że zobowiązany „pomimo pisemnego wezwania, nie wykonał lub nienależycie wykonał kontrakt objęty gwarancją (...)”. Zdaniem pozwanego prawidłowa wykładnia ww. postanowienia, powinna prowadzić do wniosku, że powódka na podstawie pkt 6 lit a) warunków gwarancji winna złożyć łącznie trzy oświadczenia wskazujące, że zobowiązany: 1) pomimo pisemnego wezwania, nie wykonał lub nienależycie wykonał kontrakt objęty gwarancją i 2) pomimo pisemnego wezwania nie uiszczył wymagalnych kar umownych oraz że 3) żądana kwota jest należna z tytułu niniejszej gwarancji. Pozwany zarzucił, że w treści wezwania brak było sformułowania beneficjenta, że pomimo pisemnego wezwania zobowiązany nie wykonał lub nienależycie wykonał kontrakt.

Pozwany podniósł także, iż powództwo winno ulec oddaleniu z uwagi na fakt, że powódka nie miała prawa do odstąpienia od umowy. Powołując się na treść pism załączonych do pozwu pozwany wywiódł, że przed złożeniem przez powódkę oświadczenia o odstąpieniu od umowy nie istniała obawa niedotrzymania umownego terminu wykonania zobowiązania oraz że to z winy powódki nie doszło do wykonania przedmiotu umowy.

Interwenant uboczny po stronie pozwanej Przedsiębiorstwo (...) spółka akcyjna w upadłości likwidacyjnej w S. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powódki na rzecz interwenienta ubocznego kosztów postępowania według norm przepisanych. Wskazał, że to on odstąpił od umowy i naliczył odpowiednie kary umowne,

a zatem odstąpienie od umowy Gminy K. było nieskuteczne, podobnie jak naliczanie kary umownej. Wskazał również, że nie wszystkie prace wykonane przez spółkę (...) zostały zafakturowane i rozliczone.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie z dnia 26 kwietnia 2016 roku w sprawie o sygn. akt X GC 920/15 oddalił powództwo oraz zasądził od powódki na rzecz pozwanej koszty procesu w kwocie 3.617 zł oraz na rzecz interwenienta ubocznego Przedsiębiorstwa (...) spółki akcyjnej w S. w upadłości likwidacyjnej koszty procesu w kwocie 4.319 zł.

Powyższe rozstrzygnięcie Sądu I instancji zostało oparte na następujących ustaleniach i rozważaniach:

W dniu 19 czerwca 2013 roku powódka Gmina K. i Przedsiębiorstwo (...) spółka akcyjna w S. zawarły umowę nr (...), której przedmiotem było wykonanie robót budowlanych związanych z przebudową oraz ze zmianą sposobu użytkowania budynku biurowego służb granicznych na budynek wielorodzinny z lokalami mieszkalnymi w R., za wynagrodzeniem w wysokości 1.403.729,68 zł brutto.

Umowa przewidywała obowiązek wykonawcy wniesienia zabezpieczenia roszczeń mogących powstać wobec niego z tytułu przedmiotowej umowy. Celem jego wykonania spółka (...) zawarła z (...) spółką akcyjną w Ł. umowę o udzielenie gwarancji ubezpieczeniowej, która została następnie przedstawiona Gminie K., która zaakceptowała taki sposób zabezpieczenia.

(...) spółka akcyjna w Ł. wystawiła dokument zatytułowany „Gwarancja ubezpieczeniowa należytego wykonania kontraktu nr (...) z dnia 17 czerwca 2013”. Beneficjentem była Gmina K., zobowiązanym Przedsiębiorstwo (...) S.A. w S., a gwarantem pozwany ubezpieczyciel.

W pkt 1 w zw. z pkt 2 gwarancji, ubezpieczyciel zagwarantował nieodwołalnie i bezwarunkowo na zasadach określonych w niniejszej gwarancji zapłatę beneficjentowi należność z tytułu wymagalnych kar umownych wynikających z niewykonania lub nienależytego wykonania przez zobowiązanego kontraktu - do kwoty 70.186,48 zł.

W pkt 3 gwarancji wskazano, że jest ona ważna od dnia 17 czerwca 2013 r. do dnia 17 lipca 2014 r. Beneficjent zgodnie z gwarancją zobowiązany był do zgłoszenia żądania zapłaty z gwarancji w terminie obowiązywania gwarancji, pod rygorem odmowy zapłaty przez Ubezpieczyciela gwarantowanego świadczenia.

W pkt 6 gwarancji wskazano jakie elementy winno zawierać wezwanie do zapłaty:

a) pisemne oświadczenie, że zobowiązany, pomimo pisemnego wezwania, nie wykonał lub nienależycie wykonał kontrakt objęty gwarancją i nie uiścił wymagalnych kar umownych oraz, że żądana kwota jest należna z tytułu niniejszej gwarancji,

b) dokumenty poświadczające umocowanie osób podpisanych pod wezwaniem do zapłaty (np. aktualny wypis z KRS).

Punkt 8 gwarancji stanowił, że wezwanie do zapłaty nie spełniające wymogów określonych w pkt 5 i 6 niniejszej gwarancji jest bezskuteczne.

Sąd Rejonowy ustalił, że Wykonawca spółka (...) złożyła oświadczenie o odstąpieniu od umowy stron z 19 czerwca 2013 roku nr (...), zaś pismem z 23 czerwca 2014 r. Gmina K., odnosząc się do otrzymanego pisma wykonawcy z dnia 13 czerwca 2014 r. dotyczącego odstąpienia, odrzuciła w całości złożone oświadczenie jako nie znajdujące uzasadnienia w stanie prawnym i faktycznym. W pisma zamawiający zakwestionował twierdzenia wykonawcy dotyczące przedstawienia nieprawidłowej dokumentacji projektowej. Ponadto, Gmina K., w tym samym piśmie, powołując się na opóźnienie w wykonaniu przedmiotu zamówienia oraz istnienie prawdopodobieństwa ukończenia w czasie umówionym tj. do 30 listopada 2014 r., na podstawie art. 635 k.c. oświadczyła, że odstępuje od umowy z dnia 19 czerwca 2014 r. nr (...).

Sąd I instancji ustalił, że Gmina K. wystawiła dwie noty księgowe, w tym nr (...) z dnia 24 czerwca 2014 r. na kwotę 140.372,97 zł tytułem kar umownych z powodu odstąpienia od umowy nr (...) z dnia 19 czerwca 2013 r. z winy wykonawcy.

W dniu 1 lipca 2014 r. Gmina K. jednostronnie sporządziła protokół przejęcia placu budowy.

Pismem z dnia 3 lipca 2015 r. Wójt Gminy K. wezwał pozwaną (...) spółkę akcyjną w Ł. do zapłaty sumy gwarancyjnej. Oświadczył przy tym, że zobowiązany (...) nie wykonał kontraktu i pomimo pisemnego wezwania do zapłacenia kary umownej w kwocie 140.372,97 zł, z tytułu odstąpienia winy wykonawcy od umowy i niewykonania kontraktu pod nazwą „Przebudowa wraz ze zmianą sposobu użytkowania budynku służb granicznych na budynek wielorodzinny z lokalami mieszkalnymi w R.” (umowa nr (...)) objętego gwarancją, nie zaspokoił roszczeń w żadnym stopniu. W piśmie Gmina K. wyjaśniła, że żąda od gwaranta zapłaty z sumy gwarancyjnej należnej Gminie do wysokości świadczenia objętego gwarancją, to jest 70.186,48 zł.

W dniu 8 lipca 2014 r. Przedsiębiorstwo (...) S.A. w S. wystawiło notę księgową nr (...) obciążającą Gminę K. na kwotę 140.372,97 zł tytułem kar umownych z powodu nie dostarczenia dokumentacji do umowy nr (...) z dnia 19 czerwca 2013 r.

Ubezpieczyciel decyzją z dnia 4 września 2014 r., doręczoną Gminie K. w dniu 19 września 2014 r., odmówił wypłaty odszkodowania. W uzasadnieniu decyzji, powołując się na zgromadzoną dokumentację oraz stanowisko zobowiązanego, ubezpieczyciel zakwestionował zasadność odstąpienia od umowy przez powódkę oraz zasadność i legalność nałożenia na spółkę (...) kar umownych. Powołując się na stanowisko zobowiązanego gwarant podniósł, że powodem przerwania prac realizowanych w ramach kontraktu będącego przedmiotem gwarancji był brak dokumentacji wykonawczej skorygowanej o ujawnione wymiary dochodzące do 10 cm, które stanowiły istotną różnicę w wykonawstwie. Za powyższą okoliczność – zdaniem gwaranta – odpowiadała Gmina K. i była ona przyczyną niedotrzymania warunków umowy.

Sąd Rejonowy wskazał, że dowody z dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy nie budziły zastrzeżeń Sądu co do ich rzetelności, czy też legalności, również żadna ze stron nie podnosiła w tym zakresie zarzutów. Podniósł, że przeprowadzone dowody z zeznań świadków nie miały zasadniczego wpływu dla oceny zgłoszonego roszczenia, zaś dowód z opinii biegłego uznał za nieprzydatny dla rozstrzygnięcia sprawy.

Jako istotę sporu pomiędzy stronami Sąd I instancji uznał podniesiony przez pozwanego w sprzeciwie od nakazu zapłaty zarzut dotyczący nie spełnienia przez powódkę wymogów formalnych gwarancji tj. niewypełnienie przez powódkę przewidzianych w gwarancji warunków wypłaty świadczenia, a nadto kwestię odpowiedzialności Gminy K. za niewykonanie przedmiotu umowy.

Jako podstawę prawną zgłoszonego roszczenia Sąd Rejonowy wskazał zobowiązanie pozwanego wynikające z gwarancji ubezpieczeniowej, której charakter w świetle stanowisk stron nie budził wątpliwości. Podkreślając brak kompleksowego uregulowania tej instytucji Sąd Rejonowy odwołał się do dorobku orzecznictwa. Przywołał wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 kwietnia 1996 r. (II CKN 38/96, OSNC 1996/9/122) w którym wyjaśniono, że przedmiotem działalności zakładów ubezpieczeń może być także udzielanie przez te zakłady gwarancji samoistnych, nieodwołaalnych, bezwarunkowych i płatnych na pierwsze żądanie. Powołał się na także na uchwałę pełnego składu Sądu Najwyższego z dnia 28 kwietnia 1995 r. (III CZP 166/97, OSNC 1995/10/135) w której podniesiono, że samoistność gwarancji oznacza istnienie abstrakcyjnej więzi prawnej pomiędzy wystawcą gwarancji (gwarantem) a jej odbiorcą (beneficjentem, gwarantariuszem), niezależnej od stosunku podstawowego łączącego ubezpieczyciela ze zleceniodawcą gwarancji oraz niezależną od stosunku prawnego łączącego beneficjenta ze zleceniodawcą. Zobowiązanie wynikające z udzielenia gwarancji ma charakter nieakcesoryjny, tj. nie jest uzależnione od stanu realizacji pierwotnego zobowiązania, inaczej mówiąc zakres świadczenia gwaranta nie jest uzależniony od zakresu zobowiązania ciążącego na zleceniodawcy gwarancji. Dodał również, że udzielenie gwarancji nieodwołałnej, bezwarunkowej i na pierwsze żądanie prowadzi do powstania silnej i stabilnej więzi prawnej, w ramach której

odpowiedzialność gwaranta nie jest uzależniona od żadnego zdarzenia przyszłego i niepewnego (warunku w rozumieniu art. 89 k.c.), a gwarant zapewnia uprawnionemu wypłatę umówionej sumy od razu po zgłoszeniu przez niego stosownego żądania. W praktyce gwarancja ubezpieczeniowa udzielana jest zazwyczaj na zlecenie dłużnika (kontrahenta) w celu wzmocnienia węzła obligacyjnego. Udzielenie takiej gwarancji służy z reguły ustanowieniu na rzecz uprawnionego zabezpieczenia jego wierzytelności z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania i znajduje szerokie zastosowanie w relacjach z zakresu umów budowlanych.

Podkreślił, że beneficjent może domagać się spełnienia stosownego świadczenia bezpośrednio od ubezpieczyciela, po złożeniu mu oświadczenia o odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie (tzw. pierwsze żądanie). Jak wskazał bowiem Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 29 marca 2005 roku (IV CSK 112/05) złożenie żądania zapłaty o odpowiedniej treści i z odpowiednimi dokumentami w przewidzianym w umowie gwarancji czasie od powstania wypadku gwarancyjnego oraz w okresie ważności gwarancji może być jedną z przesłanek powstania odpowiedzialności gwaranta.

Interpretując postanowienia gwarancji w zakresie wymogów wezwania do zapłaty, jakie powódka miała skierować do pozwanego w celu otrzymania wypłaty świadczenia z tytułu udzielonej przez pozwanego gwarancji ubezpieczeniowej Sąd Rejonowy wskazał na rozbieżności pomiędzy stronami co do istoty postanowień gwarancji zawartych w pkt 6. Sąd Rejonowy uznał, że wezwanie skierowane przez Gminę K. nie zawierało elementu w postaci pisemnego oświadczenia, że zobowiązany, pomimo pisemnego wezwania, nie wykonał lub nienależycie wykonał kontrakt objęty gwarancją. W ocenie Sądu I instancji wykładnia wskazanych postanowień gwarancji prowadzi do jednoznacznego wniosku, że przez pojęcie kontraktu należy rozumieć przedmiot umowy jakim była przebudowa wraz ze zmianą sposobu użytkowania budynku biurowego służb granicznych na budynek wielorodzinny z lokalami mieszkalnymi w R.. Sąd Rejonowy stwierdził, że wobec nie zawarcia w wezwaniu powódki pisemnego oświadczenia, że zobowiązany, pomimo pisemnego wezwania, nie wykonał lub nienależycie wykonał kontrakt objęty gwarancją – nie można uznać, że powód wypełnił wymogi formalne gwarancji, a tylko pełne wypełnienie przez powoda rygorów przewidzianych w punkcie 6 gwarancji mogło skutkować powstaniem obowiązku wypłaty sumy gwarancyjnej przez pozwanego.

Jako irrelevantną uznał przy tym Sąd I instancji przyczynę, na którą powołał się pozwany w decyzji odmownej, skierowanej do powódki, zwracając uwagę, że postanowienia gwarancji jako kształtujące obowiązki beneficjenta i gwaranta mają charakter prawnomaterialny. Podkreślił, że niepodniesienie w decyzji odmownej przez ubezpieczyciela argumentu niespełnienia warunków formalnych prawidłowego wezwania nie skutkowało niemożnością podniesienia zarzutu w tym zakresie na etapie sądowym.

Sąd Rejonowy wskazał także, że powódka nie powoływała się na nadmierne wymagania w zakresie elementów koniecznych wezwania do zapłaty. Zwracając uwagę na charakter prawny gwarancji Sąd I instancji uznał, że wymóg złożenia oświadczenia w zakresie tego, czy wykonawca, pomimo pisemnego wezwania nie wykonał lub nienależycie wykonał kontrakt jest istotnym elementem wezwania do zapłaty. W ocenie Sądu I instancji załączone przez powódkę dokumenty nie spełniały wymogu wezwania wykonawcy do wykonania kontraktu i dopiero do pisma procesowego z dnia 7 grudnia 2015 r. strona powodowa załączyła pismo z dnia 11 grudnia 2013 r., w którym domagała się od spółki (...) złożenia deklaracji, czy wykonawca jest w stanie kontynuować roboty budowlane (k. 141).

Odmawiając zakwalifikowania tego pisma jako jednoznacznego wezwania do wykonania kontraktu, Sąd wskazał, że gdyby jednak tak je potraktować, to nie konwaliduje to niedostatku w postaci braku właściwego oświadczenia beneficjenta w treści wezwania do zapłaty.

Sąd Rejonowy, wskazując że przy wykładni postanowień gwarancji znajduje zastosowanie art. 65 k.c., przytoczył rozważania dotyczące gwarancji zawarte w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2013 r. (IV CSK 569/12), w którym Sąd Najwyższy wskazał, że wynikająca z art. 65 k.c. tzw. kombinowana metoda wykładni oświadczeń woli wymaga od sądu, przy dokonywaniu wykładni umowy, w pierwszej kolejności ustalenia znaczenia słów użytych w umowie przez strony dokonujące tej czynności prawnej. Sąd stwierdzając bowiem, że strony w sposób tożsamy rozumiały użyte w umowie sformułowania (...) jest związany dokonaną przez nie zgodną interpretacją postanowień umowy. Dopiero w przypadku braku porozumienia stron co do rozumienia treści złożonych przez nie

oświadczeń woli, do dokonania ich wykładni zastosowanie ma wynikająca z art. 65 k.c. dyrektywa interpretacyjna, nakazująca tłumaczyć oświadczenia woli tak, jak wymagają tego, ze względu na okoliczności, w których złożone zostały, zasady współżycia społecznego i ustalone zwyczaje. Sąd Najwyższy zasadnicze znaczenie w procesie wykładni oświadczeń woli złożonych w formie pisemnej, przyznał językowym regułom znaczeniowym. Zaznaczył przy tym, że odwołanie się do reguł językowych nie może jednak stanowić wyłącznej podstawy ustalenia sensu złożonych przez strony oświadczeń woli. Sąd Rejonowy odwołał się także do stanowiska Sądu Najwyższego zawartego w uzasadnieniu wyroku z dnia 13 stycznia 2005 r. (III CK 155/04), w którym wskazano, że gwarant może podnosić zarzut niewypełnienia przez beneficjenta określonych w gwarancji obowiązków. Sąd Najwyższy zwrócił uwagę, że z uwzględnieniem reguł interpretacyjnych określonych w art. 65 k.c. należy ocenić, czy nałożone w gwarancji na beneficjenta obowiązki pozostają w związku z istotą tej gwarancji.

Sąd I instancji podkreślił, że obowiązki beneficjenta powinny sprowadzać się do wykazania, że pomimo wezwania ubezpieczony nie spełnił swojego świadczenia. Tymczasem powódka nie była nawet zobowiązana do wykazania, jakie wezwanie przesłała swojemu kontrahentowi, wymagane było od niej wyłącznie wskazanie, że wykonawca pomimo wezwania nie wykonał zobowiązania gwarantowanego przez ubezpieczyciela. Wskazał, że w przypadku gwarancji bezwarunkowej, nieodwoławnej, płatnej na pierwsze żądanie, właśnie zgłoszenie tegoż żądania aktualizuje zobowiązanie gwaranta, stanowi o jego wymagalności. Z powyższego Sąd orzekający wywiódł, że zgłoszeniu przez uprawnionego żądania zapłaty należy przypisywać istotne dla wykonania zobowiązania znaczenie. Abstrakcyjność i nieakcesoryjność gwarancji powoduje, że gwarant nie bada merytorycznej słuszności żądania zapłaty i może podnosić wyłącznie zarzuty formalne, a jednocześnie uzyskanie tak pewnego zabezpieczenia nakłada na beneficjenta konieczność ścisłego przestrzegania warunków formalnych nałożonych na żądanie zapłaty i towarzyszące mu ewentualnie dokumenty (M. Olechowski, op.cit., s. 18).

W konsekwencji, Sąd Rejonowy, dokonując wykładni spornego uregulowania gwarancji ubezpieczeniowej w kontekście całego dokumentu, a także istoty gwarancji uznał, że elementem koniecznym (mającym znaczenie dla gwaranta) było złożenie oświadczenia, że pomimo pisemnego wezwania, zobowiązany nie wykonał lub nienależycie wykonał kontakt objęty gwarancją. Podkreślił, że zawarcie w wezwaniu do zapłaty powyższego oświadczenia w pewnym stopniu zabezpiecza gwaranta przed wypłatą nieusprawiedliwionego świadczenia (tj. wtedy gdy roszczenie zostało zgłoszone pomimo niewzwania do zapłaty).

Uznając powództwo za nieuzasadnione z powyższych względów, równocześnie Sąd odmówił uwzględnienia zarzutu pozwanej oraz interwenienta ubocznego dotyczących braku realizacji umowy z przyczyn leżących po stronie powodowej, wskazując, że tego typu zarzuty nie mogły być przedmiotem badania w sprawie, w którym beneficjent domagał się realizacji świadczenia gwarancyjnego. Dodał również, że teoretyczna skuteczność tego zarzutu mogłaby być rozpatrywana w przypadku wykazania skutecznego złożenia oświadczenia o odstąpieniu od umowy przez Przedsiębiorstwo (...) S.A. w S.. Skutkiem bowiem złożenia oświadczenia o odstąpieniu od umowy jest odpadnięcie podstawy prawnej świadczenia ze skutkiem *ex tunc*, a w konsekwencji odpadnięcie zobowiązania gwaranta z racji braku przedmiotu będącego przedmiotem zabezpieczenia.

Gdyby zatem pozwany lub interwenient uboczny przedłożyli dowody z dokumentów świadczące o złożeniu skutecznego w sensie formalnym oświadczenia o odstąpieniu od umowy, to wówczas teoretycznie mógłby aktualizować się obowiązek badania zarzutów strony pozwanej w powyższym zakresie. (...) tymczasem pismem z dnia 13 czerwca 2014 r., powołując się na § 4 pkt 2 umowy (postanowienie umowne dotyczyło obowiązku zamawiającego dostarczenia dziennika budowy, pozwolenia na budowę i projektu budowlanego i wykonawczego najpóźniej w dniu przekazania placu budowy), odstąpiła od umowy, a przewidziane w §13 ust. 2 umowy przypadki, w jakich wykonawca był uprawniony do odstąpienia od umowy, nie obejmowały przyczyny na jaką powołał się wykonawca. Oświadczenia wykonawcy nie można było również uznać za skuteczne w ramach ustawowego prawa do odstąpienia, albowiem w świetle art. 491 § 1 k.c. odstąpienie od umowy powinno być poprzedzone wezwaniem do wykonania świadczenia pod rygorem odstąpienia od umowy, którego nie przedstawiono.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. uznając, że pozwany wygrał sprawę w całości zatem należał mu się zwrot całości poniesionych kosztów w kwocie 3617 złotych, podobnie jak interwenientowi ubocznemu przysługiwał zwrot poniesionych przez niego kosztów procesu w łącznej wysokości 4319 złotych.

Z powyższym wyrokiem nie zgodziła się powódka Gmina K., zaskarżając wyrok Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie w całości, wnosząc o jego zmianę poprzez zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kwoty 70186,48 złotych wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 7 sierpnia 2014 roku do dnia zapłaty oraz o zasądzenie od pozwanego oraz interwenienta ubocznego na rzecz powódki kosztów postępowania za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Powódka, zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła: błąd w ustaleniach faktycznych poprzez przyjęcie, że sformułowane przez powódkę żądanie wypłaty gwarancji z 3 lipca 2014 roku nie zawierało oświadczeń niezbędnych do wypłaty świadczenia gwarancyjnego; naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 233 §1 k.p.c. poprzez rażące, sprzeczne zasadami logiki i doświadczenia życiowego przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów polegające na ustaleniu, że zawarte w żądaniu wypłaty gwarancji z 3 lipca 2014 roku oświadczenie o wezwaniu wykonawcy do zapłaty kary umownej nie stanowiło wezwania do wykonania kontraktu w zakresie ściśle określonego obowiązku wynikającego z umowy, a w sytuacji odstąpienia od umowy zawartej z wykonawcą oświadczenie o wzywaniu wykonawcy do należytego wykonania kontraktu w czasie obowiązywania umowy miało znaczenie dla obowiązku spełnienia świadczenia gwarancyjnego w zakresie kary umownej naliczonej w związku z odstąpieniem od umowy. Ponadto Gmina K. zarzuciła również naruszenie art. 65 k.c. poprzez pominięcie przy wykładni oświadczeń woli zawartych w treści umowy gwarancji zachowania stron po zgłoszeniu żądania wypłaty świadczenia, a w szczególności treści decyzji o odmowie wypłaty świadczenia z 4 września 2014 roku, z którego nie wynikało, aby kwestionowano spełnienie przez powódkę obowiązków formalnych wypłaty gwarancji oraz dokonanie wykładni postanowień gwarancji ubezpieczeniowej bez uwzględnienia bezwarunkowego charakteru gwarancji oraz faktu, iż powódka dochodziła kar umownych po odstąpieniu od umowy o roboty budowlane, a zatem kwestia wezwania do wykonania lub należytego wykonania kontraktu na etapie żądania wypłaty gwarancji nie mogła mieć jakiegokolwiek znaczenia dla gwaranta i nie mogła stanowić podstawy odmowy spełnienia świadczenia; naruszenie art. 65 §2 k.c. poprzez pominięcie celu, jakiemu ma służyć gwarancja ubezpieczeniowa w formie bezwarunkowej, tj. zabezpieczeniu interesów beneficjenta i możliwości uzyskania świadczenia na pierwsze żądanie, bez konieczności wykazywania zasadności roszczenia i spełnienia jakichkolwiek warunków; naruszenie art. 353¹ k.c. poprzez błędną wykładnię, polegającą na przyjęciu, że zastrzeżenie w udzielonej gwarancji obowiązku dopełnienia przez beneficjenta określonych czynności niezależnie od ich znaczenia dla stron i sposobu spełnienia obowiązku gwaranta, stanowi o podstawie do uchylenia się, w razie ich niedopełnienia, od spełnienia świadczenia przez gwaranta – podczas, gdy taka wykładnia godzi w naturę stosunku gwarancji bezwarunkowej; naruszenie art. 354 §1 k.c. poprzez pominięcie, że pozwany winien wykonać zobowiązanie nie tylko zgodnie z jego treścią, ale i w sposób odpowiadający jego celowi społeczno-gospodarczemu oraz zasadom współżycia społecznego – co powinno skłaniać do wniosku, że pozwany nie może odmówić spełnienia świadczenia zasłaniając się wyłącznie brakiem oświadczenia powódki o pisemnym wezwaniu wykonawcy do wykonania kontraktu, w sytuacji gdy okoliczność ta wobec odstąpienia od umowy jest pozbawiona jakiegokolwiek znaczenia.

W dniu 24 czerwca 2016 roku pozwana wniosła o oddalenie apelacji w całości oraz o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego za instancję odwoławczą według norm przepisanych. Tożsame żądanie w dniu 30 czerwca 2016 roku przedstawił interwenient uboczny.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powódki okazała się uzasadniona.

W ocenie Sądu Okręgowego ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd pierwszej instancji nie budzą wątpliwości. Zostały one poczynione na podstawie niekwestionowanych, co do swej treści, przez żadną ze stron dokumentów. Kwestią sporną między stronami pozostawała ocena prawna tak ustalonego w sprawie stanu faktycznego co do tego, czy powodowa Gmina spełniła, wymogi formalne postanowione w dokumencie gwarancji. Spór pomiędzy

stronami sprowadzał się bowiem do kwestii dotyczących prawidłowości wystosowanego przez powódkę do pozwanego wezwania z dnia 3 lipca 2014 roku do zapłaty sumy gwarancyjnej w świetle warunków postawionych w gwarancji.

W tym zakresie apelująca podniosła zarzuty co do naruszenia prawa materialnego – art. 65 k.c. poprzez błędną wykładnię przez Sąd I instancji oświadczenia woli zawartego w powyższym wezwaniu powoda i przyjęcie, że wezwanie to nie zawierało wszystkich niezbędnych wymogów formalnych zawartych w punkcie 6 umowy gwarancji ubezpieczeniowej.

Wskazać należy, iż zgodnie z postanowieniami umowy gwarancji obowiązek zapłaty z tytułu gwarancji miało powodować : podpisanie wezwania przez osoby właściwie umocowane w imieniu beneficjenta i złożenie go w okresie ważności gwarancji (punkt 5) oraz „dołączenie do wezwania pisemnego oświadczenia, że zobowiązany pomimo pisemnego wezwania, nie wykonał lub nienależycie wykonał kontrakt objęty gwarancją i nie uiścił wymagalnych kar umownych oraz że żądana kwota jest należna z tytułu niniejszej gwarancji, a nadto również dokumentów poświadczających umocowanie osób podpisanych pod wezwaniem do zapłaty (np. aktualny wypis z KRS)”(pkt 6)

Skierowane do pozwanej wezwanie do zapłaty datowane na 3 lipca 2014 roku zawierało oświadczenie wójta Gminy K., że „Zobowiązany (...) nie wykonał kontraktu i pomimo pisemnego wezwania do zapłacenia kary umownej w kwocie 140372,97 zł z tytułu odstąpienia z winy wykonawcy od umowy i niewykonania kontrakt (...) objętego gwarancją, Zobowiązany nie zaspokoił naszych roszczeń w żadnym stopniu”. Nadto, powódka w wezwaniu tym przywołała należną jej z tytułu gwarancji ubezpieczeniowej kwotę 70186,48 zł. Sąd I instancji uznał za zasadne stanowisko pozwanej, w której ocenie skierowane do niej wezwanie nie spełniało wszystkich elementów niezbędnych powyższego wezwania, tj. nie zawierało oświadczenia, że zobowiązany „pomimo pisemnego wezwania nie wykonał lub nienależycie wykonał kontrakt objęty gwarancją”.

W ocenie Sądu Okręgowego, wbrew stanowisku Sądu I instancji, wezwanie powoda skierowane do pozwanego spełniało warunki, formalne które zostały określone w postanowieniach gwarancji. Podkreślić należy, że przy wykładni postanowień gwarancji znajdują reguły interpretacyjne wynikające z art. 65 § 1 i 2 k.c., choć koniecznym jest uwzględnienie szczególnego charakteru tej instytucji. Specyfika tej instytucji przejawia się m.in w tym, że strony nie uzgadniają postanowień umowy gwarancyjnej, gdyż to gwarant wystawia dokument gwarancyjny, który podlega akceptacji przez beneficjenta poprzez jego przyjęcie. Przy wykładni zobowiązania gwarancyjnego uwzględnieniu podlega zatem w szczególności istota i cel takiego zobowiązania.

W ocenie Sądu odwoławczego odwoływanie się w okolicznościach przedmiotowej sprawy jedynie do tego, że wezwanie do zapłaty sumy gwarancyjnej z dnia 3 lipca 2014 roku nie zawierało dokładnie tej samej treści, która była przytoczona w punkcie 6 gwarancji ubezpieczeniowej nie może być uznane za trafne. Opieranie się wyłącznie na dosłownym brzmieniu punktu 6 gwarancji, na którego treść powoływał się pozwany ubezpieczyciel nie pozostawałoby w zgodzie z istotą i celem zobowiązania gwarancyjnego. Dla oceny spełnienia przez powódkę warunków wypłaty, w ocenie Sądu odwoławczego, w okolicznościach rozpoznawanej sprawy, istotne znaczenie ma także, odmiennie niż przyjął to Sąd I instancji, treść decyzji pozwanego z dnia 4 września 2014 roku o odmowie wypłaty świadczenia z gwarancji z powołaniem się na stanowisko wykonawcy według którego nie zaistniały podstawy do odstąpienia od umowy a w konsekwencji naliczenia kar umownych z tego tytułu. Treść tego pisma, zdaniem Sądu Okręgowego, niewątpliwie bowiem wskazuje, na sposób rozumienia treści gwarancji przez pozwanego, odmienny od prezentowanego w postępowaniu sądowym.

Podkreślić należy, że w wezwaniu do zapłaty sumy gwarancyjnej powód wyraźnie wskazał, że odstąpił od umowy z dłużnikiem z przyczyn leżących po stronie wykonawcy. Przyczyną odstąpienia było - jak podniesiono - niewykonanie przez dłużnika kontraktu pod nazwą „Przebudowa wraz ze zmianą sposobu użytkowania budynku służb granicznych na budynek wielorodzinny z lokalami mieszkalnymi w R.” (umowa (...)), tj. przedmiotu umowy łączącej Gminę K. z Zobowiązanym. Tytuł tego wezwania: gwarancja ubezpieczeniowa nienależytego wykonania kontraktu nr (...) z dnia 17.06.2013 również jednoznacznie wskazywał przyczyny, dla których skierowano do pozwanej wezwanie do zapłaty.

Pozwany w decyzji odmownej przyznał, że żądanie wypłaty z gwarancji zostało zgłoszone z powodu nienależytego wykonania kontraktu.

Podkreślić należy, iż celem udzielonej gwarancji, wskazanym w punkcie 2 umowy z 17 czerwca 2013 roku, było zabezpieczenie roszczeń beneficjenta w stosunku do zobowiązanego „z tytułu wymagalnych kar umownych wynikających z niewykonania lub nienależytego wykonania przez zobowiązanego kontraktu określonego w punkcie 1 (...) które to kary nie zostały zapłacone przez zobowiązanego.

Bezsporne było również to, że w umowie z dnia 17 czerwca 2013 zawartej przez powoda z wykonawcą (...) S. A w S. została przewidziana kara umowna na wypadek odstąpienia od umowy, jak również określono sposób jej wyliczenia.

W wezwaniu skierowanym do ubezpieczyciela powódka jednoznacznie wskazała w ocenie Sądu Okręgowego na okoliczności, z których wynikały wymagane elementy wezwania mającego skutkować wypłatą gwarancji – powołano zarówno niewykonanie przez wykonawcę kontraktu, fakt odstąpienia od umowy, wskazano w wezwaniu także, że podlega zapłacie kara umowna z tytułu odstąpienia od umowy oraz, że roszczenia te są objęte gwarancją ubezpieczeniową udzieloną przez pozwanego. W okolicznościach rozpoznawanej sprawy nie budziło także wątpliwości, że podstawą odstąpienia przez powoda od umowy zawartej z wykonawcą, wskazanym w piśmie skierowanym do wykonawcy, była treść przepisu art. 635 k.c., zgodnie z którym jeśli przyjmujący zamówienie opóźnia się z rozpoczęciem lub wykończeniem dzieła tak dalece, że nie jest prawdopodobne, żeby zdołał je ukończyć w czasie umówionym, zamawiający może bez wyznaczenia terminu dodatkowego od umowy odstąpić jeszcze przed upływem terminu do wykonania dzieła.

Mając powyższe okoliczności na uwadze, w ocenie Sądu Okręgowego, przy odczytywaniu i wykładni oświadczeń woli w zakresie wezwania pozwanego do spełnienia świadczenia z gwarancji ubezpieczeniowej nie można pominąć zachowania i postępowania pozwanego, który w odpowiedzi na skierowane do niego wezwanie nie zakwestionował go jako niespełniającego wymogów formalnych gwarancji. W odpowiedzi na wezwanie skierowanej do powoda w dniu 4 września 2014 roku strona pozwana wskazała, że odmawia spełnienia świadczenia z gwarancji, odwołując się wyłącznie do zarzutów ze stosunku wiążącego stroną powodową z wykonawcą. W żadnej mierze strona pozwana nie odnosiła się do tego, że nie zostały spełnione warunki formalne wezwania. Zgodzić się należy z apelującym, iż powyższe dowodzi, że w chwili zgłoszenia żądania wypłaty świadczenia z gwarancji obie strony nie miały wątpliwości co do spełnienia przez powódkę wymogów formalnych przewidzianych w gwarancji. Ocena zachowania stron przed skierowaniem sprawy na drogę sądową może mieć znaczenie dla wykładni oświadczeń woli, na konieczność analizy zachowania stron po podpisaniu umowy wskazuje się w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 czerwca 2015 roku, sygn. akt V CSK 588/14).

Zważywszy na to, że pozwany zawodowo zajmuje się udzielaniem ochrony ubezpieczeniowej, w tym również gwarancji ubezpieczeniowych na wypadek niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, niestwierdzenie braków formalnych otrzymanego wezwania w dacie jego otrzymania i odmowa następnie wypłaty świadczenia z gwarancji po merytorycznym rozpoznaniu żądania strony powodowej nakazują uznanie, że w ocenie strony pozwanej skierowane do niej wezwanie nie zawierało żadnych braków formalnych, które mogłyby uzasadniać uznanie go za bezskuteczne. Nie sposób przy tym pominąć przy ocenie powyższych okoliczności, że pozwany dopiero po wniesieniu pozwu do sądu zmienił swoje stanowisko zawarte i przedstawione beneficjentowi gwarancji w odpowiedzi na wezwanie do zapłaty, nie przedstawiając równocześnie żadnych argumentów, które czyniłyby tą zmianę uzasadnioną.

Wskazać należy także, iż zgodnie z treścią art. 354 § 1 k.c. dłużnik ma obowiązek współdziałać w wykonaniu zobowiązania; pozwany tymczasem, mimo podniesienia w toku postępowania sądowego, że wezwanie do zapłaty sumy gwarancyjnej w oparciu o wystawioną gwarancję należytego wykonania umowy nie spełniało wymogów formalnych – zwlekał z udzieleniem odpowiedzi na to wezwanie przez okres prawie dwóch miesięcy. Na wezwanie powódki z dnia 3.07.2014 roku, otrzymane w dniu 7.07.2014 roku (k.53) – odpowiedział bowiem dopiero w dniu 4.09.2014 roku wydając decyzję odmowną (k.55).

Powyższe okoliczności prowadzą do wniosku, iż brak jest podstaw do uznania, że Gmina K. kierując wezwaniem do zapłaty do (...) S.A. nie spełniła wymogów formalnych wypłaty świadczenia należnego jej z tytułu gwarancji ubezpieczeniowej. Treść wezwania z dnia 3 lipca 2014 wskazywała bowiem na wystąpienie przyczyn aktualizujących powstanie po stronie powoda roszczeń z tytułu niewykonania umowy przez wykonawcę i odpowiadała celowi udzielonej przez pozwanego gwarancji, wskazanemu w punkcie 2.

Odnosząc się do kwestii dotyczących stosunku podstawowego, w pełni podzielić należy stanowisko Sądu I instancji, że gwarant nie może odwoływać się do stosunku podstawowego łączącego dłużnika z wierzycielem (beneficjentem). Podstawą żądania wypłaty roszczenia wobec ubezpieczyciela może być zatem wyłącznie treść dokumentu gwarancji. Powyższe wynika z charakteru gwarancji ubezpieczeniowej, która ma charakter abstrakcyjny, nie akcesoryjny wobec tzw. stosunku podstawowego. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazano, że wynikające z gwarancji ubezpieczeniowej zobowiązanie jest samodzielne, a gwarant płaci nie cudzy, ale własny dług, w związku, z czym zasadniczo nie służą mu zarzuty wynikające ze stosunku podstawowego (por. wyrok z dnia 29 września 2004 r., II CK 17/04, wyrok Sądu Najwyższego z 21 sierpnia 2014r., ICSK 683/14). Pozwanemu, z uwagi na bezwarunkowy i abstrakcyjny charakter zobowiązania, nie przysługiwało również uprawnienie do dokonywania oceny zasadności żądania zapłaty przez beneficjenta gwarancji.

Dla bytu i zakresu zobowiązania gwaranta wynikającego z umowy gwarancji zawartej z pozwaną ze względu na brak cechy akcesoryjności nie miało znaczenia istnienie i wysokość zobowiązania wykonawcy z umowy łączącej go z zamawiającym.

W orzecznictwie uznaje się, że nawet w przypadku nieważności umowy albo odstąpienia od niej przez jedną ze stron, okoliczności te nie mają wpływu na istnienie ważnego zobowiązania gwaranta wobec gwarantariusza. Gwarant mógłby podnieść najwyżej zarzut nadużycia gwarancji, gdyby wbrew postanowieniom umowy gwarancji, gwarantariusz zażądał realizacji gwarancji, nie mając do tego materialnoprawnych podstaw w stosunku prawnym łączącym go z wykonawcą (tak Sąd Najwyższy w wyroku z 10 lutego 2010 r., V CSK 233/09).

Bez wątplenia natomiast gwarant może powoływać się na wyłączenie lub ograniczenie jego odpowiedzialności, wynikające z samej gwarancji. Może podnosić np. zarzut, że świadczenie, którego dotyczy gwarancja nie stało się wymagalne w okresie wskazanym w gwarancji, czy też, że jego wysokość przewyższa sumę gwarancyjną, może też podnosić zarzut niewypełnienia przez beneficjenta określonych w gwarancji obowiązków (Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 2005 r., sygn. akt III CK 155/04).

Pozwany nie kwestionował, że wysokość kwoty żądanej przez beneficjenta odpowiadała warunkom określonym w umowie gwarancji ubezpieczeniowej ani też, że wymagalność świadczenia powoda powstała w okresie wskazanym w gwarancji.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy, uznając argumenty apelacji za zasadne, na podstawie art. 386 §1 k.p.c. wyrok Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie z dnia 26 kwietnia 2016 roku zmienił i uwzględnił powództwo Gminy K. w całości, o czym orzekł w punkcie I sentencji wyroku.

Konsekwencją zmiany wyroku Sądu Rejonowego i zasądzenia od pozwanego na rzecz powoda żądanej kwoty 70.186,48 złotych wraz z odsetkami należnymi stronie powodowej za okres od 7 sierpnia 2014 roku (tj. za okres od dnia następnego po upływie terminu do wypłaty świadczenia z gwarancji ubezpieczeniowej zgodnie z treścią umowy) było również orzeczenie o zmianie kosztów postępowania pierwszoinstancyjnego, przy uwzględnieniu przepisów art. 98 §1 i 3 k.p.c. w związku z art. 108 k.p.c.

Na koszty, jakie pozwany jako przegrywający spór przed Sądem I instancji ma obowiązek zwrócić powodowi w łącznej kwocie 7127 złotych złożyły się opłata od pozwu w kwocie 3510 złotych, opłata od pełnomocnictwa w wysokości 17 złotych oraz wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 3600 złotych ustalone na podstawie § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz

ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2013r., poz. 490).

Wobec tak zapadłego rozstrzygnięcia oddalono również wniosek interwenienta ubocznego o zasądzenie kosztów procesu.

W punkcie II wyroku orzeczono o kosztach postępowania apelacyjnego, stosownie do art. 98 §1 i 3 k.p.c. w związku z art. 108 k.p.c. Na zasądzoną od pozwanej na rzecz powódki kwotę tytułem kosztów postępowania apelacyjnego złożyły się opłata od apelacji w wysokości 3510 złotych oraz wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 3600 złotych ustalone na podstawie §2 pkt 6 w związku z §10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015r., poz. 1804).

SR (del.) K. Ż. SSO A. W. SSO A. B.